

A köszöntések és a népszerű zene-kari egyveleg után most sem maradt el a tiszteletbeli kohásszá fogadás és a kohó virtuális csapolása. Ez évben a közös döntés alapján *Péter Barnabást*, a Diósgyőri Gimnázium igazgatóját avatták a helyi kohászok tiszteletbeli kohásszá, aki a Fazola Fesztiválokna-k szinte kezdetektől támogatója. A szabadtéri fesztivál ez évben is bővelkedett szakmai, kulturális programokban. Látható volt a népi iparművészek által bemutatott ősi vízikerekes és szabadkézi kovácso-lás, a Műszaki Anyagtudományi, illetve a Műszaki Földtudományi Karok oktatói, hallgatói hőtechnikai, önté-

szeti, hulladékhasznosítási és gyer-mekprogramjai, a D&D Drótáru Zrt. termékbemutatója. A diósgyőri hen-gereszek látványos „rúdhengerlése” a minihengerművön, a Fazola Henrik Építőipari és Művészeti Szakgimnázium és Szakközépiskola, a Fügedi Márta Népművészeti Egyesület kis-mesterségek népszerűsítése, a Mér-nöki Kamara iparpolitikai programja osztatlan sikert aratott. Volt lehetőség a Massa Múzeum tárlatvezetéssel egybekötött látogatására, erdőtünder és erdész szakemberek segítségével a bükk-i erdővilág, és az erdőgazdál-kodás megismerésére.

A kulturális szórakozást a Diós-

győri Gimnázium, a Diósgyőri Jazz-tánc Klub, a Mikulás Vonat Társulat, a Miskolci Fazola Henrik Építőipari és Művészeti Szakgimnázium tanulói, amatőr művészei és Varga Lajos ny. acélgyártó, harmonikaművész vidám zenés, énekes, táncos műsorai biz-tosították.

A népi babonára rácáfolva és a több éves esős fesztiválokat kárpó-tolva a 13-as szám jegyében megtar-tott XIII. Fazola Fesztivál verőfény-ben, jó hangulatban az 1200 látogató megelégedésére és a szervezők örö-mére sikeresen zajlott le.

Nyitrai D.

Tovább íródott a kohász valétakupa története

A 2019. évi Fazola Fesztivál rendezvényeinek keretében szeptember 13-án a Miskolci Egyetem Műszaki Anyagtudományi Karának tanácster-mében, a Geleji Sándor professzorról elnevezett teremben megnyitottuk a kohász valétakupa-kiállítást mintegy 40 fő, közöttük a '67-ben valétáló kohómérnökök részvételével. Az ünne-péséget jelenlétével *dr. Hatala Pál*, az OBMKE elnöke is megtisztelte. A kiál-lítást *dr. Palotás Árpád Bence*, a kar dékánja nyitotta meg, utalva a kohász hagyományok megőrzésének fontos-ságára, majd *dr. Verő Balázs*, az 1967-ben végzett kohómérnökök va-létaelnöke mesélte el a kupa keletke-zésének és hagyománnyá való fejlő-désének történetét, ezt *dr. Tóth Lajos Attila* a kupatörténet legújabb esemé-nyeivel egészítette ki, bemutatva a kiállított ereklyéket.

A kupa történetét három, jól elkülö-níthető szakaszra lehet bontani. Az első szakasz valamikor 1966 telén kezdődött, és 1967. március 14-én, az abban az évben végzett metallurgus és technológus szakos kohómérnökök szalagavató szakestélyével fejeződött be. A második szakasz egy hosszú, 50 éves időszakot ölel fel, amely 2017. augusztus 30–31-én fejeződött be, akkor, amikor az említett évfolyam tar-totta 50 éves találkozóját, illetve ami-kor a Miskolci Egyetem ünnepi ta-nácsülés keretében átadta aranydipló-mánkat. Akkor még nem is mertük

remélni, de valétakupánk történetének újabb, sokszor meglepő fordulatokkal tarkított szakasza következett, amely ennek a kiállításnak a megnyitásával érte el csúcspontját.

A három szakaszú kupatörténet első periódusát az első kohász va-létakupa megszületése tölti ki. Ennek, és a bányamérnök hallgatók valéta-kupájának hiteles történetét a Bányá-szati és Kohászati Lapok 2018/4. közös közgyűlési számában már kö-zöltük. A cikkben elmondottak ismétlé-sétől így eltekinthetünk.

Azt, hogy a kupakészítés közös munkája milyen mélyen bevéso-dott emlékezetünkbe, jól mutatja, hogy amikor 50 év elmúltával felelevenítet-tük a valétakupánk készítésének törté-netét, a legapróbb részleteket is si-került felidézni. Akkor még nem tud-tuk, hogy a kupa gondolatának újra-élesztésével és elkészítésével hagyó-mányt teremtünk. Ez a folyamat tölti ki a kupatörténet második szakaszát. Szalagavató szakestélyünket követő-en – ahogy azt már inkább külső szemlélőként tapasztaltuk – a kupa a szakestélyek elmaradhatatlan kísérő-i-vé vált. Nemcsak a bányász és ko-hász valetánsok, hanem a gépészek is csatlakoztak, sőt a Borbála- és Lu-ca-napi szakestélyek fényét is emelték az alkalomhoz illő kupák. Ha ennek az immár 50+2 éve tartó folyamatnak a sajátosságait nézzük, joggal állapít-hatjuk meg, hogy valóban hagyó-

mányt teremtettünk, amely csak ab-ban különbözik a többi hagyománytól, hogy ennek eredetét pontosan ismer-jük: nevezetesen az első valétakupa-t mi, azaz az 1967-ben végzett kohó-mérnök hallgatók készítettük, és elő-ször a március 14-én tartott szalag-avató szakestélyünkön emeltük fel pro-fesszoraink és a magunk tiszteletére.

Kupánk történetének harmadik szakasza az 50 éves évfolyam-talál-kozával vette kezdetét. Másnap az ünnepi tanácsülés keretében adták át a bányászoknak és a kohászoknak az aranydiplomákat. Az ünnepség proto-kollja szerint először a bányász valétaelnök, *dr. Bohus Géza* köszönte meg az Alma Maternek, professzora-iknak az egyetemi évek és szakmai pályafutásuk alatt nyújtott támogatá-sukat. Hangsúlyozta, hogy a Bányá-mérnöki Kar hallgatói készítettek elő-ször valétakupát a Nehézipari Mű-szaki Egyetemen. Ez utóbbi tény elhangzása után a jubiláló kohómér-nökök körében „helytelenítő” morgás támadt, hiszen éppen az előző esti összejövetelünkön elevenítettük fel a kupánk készítésének történetét abban a meggyőződésben, hogy mi voltunk az elsők. A kohászok nevében *dr. Tóth Levente* mondott köszönetet az Alma Maternek, és azt is elmondta, hogy szerintünk a kohász valétakupa meg-előzte a bányászokét.

Még az 50 éves találkozó évében, vagyis 2017 végén újabb fordulatot

vett kupánk története. Az OMBKE budapesti helyi szervezete vezetősége értesülve a történekről, úgy döntött, hogy a Luca-napi szakestélyre szánt kupájukat a mi kupánk képe fogja díszíteni, és felkértek, hogy a szakestélyen elhangzó Komoly pohár keretében meséljem el kupánk történetét. Ugyanekkor ajánlotta fel évfolyamtársunk, *Cseh István* fia, hogy ha kell, ő egy kiállítás céljára átadja a kupáját.

Hogy ne szakadjon meg kupáink története, ennek lehetséges útját abban találtuk meg, hogy az első valétakupánk történetét a Műszaki Anyagtudományi Kar területén kiállítás formájában mutatjuk be. Dr. Tóth Lajos Attila és *dr. Nyitrai Dániel* egyeztetett dékán úrral, és a kedvező válasz után csak egy megfelelő alkalmat kellett keresni a kiállítás megnyitásához.

Időközben összegyűjtöttük erekyeinket. A kiállítási anyag az OMBKE budapesti helyi szervezetének jóvoltából tovább bővült olyan kupákkal, amelyeket neves professzoraink képe vagy valamilyen egyetemi vagy kohász vonatkozású embléma díszít.

A méltó időpont a kiállítás megnyitására a Fazola Fesztivál első napjának délutánja lett. A megnyitón Tóth Lajos Attila tájékoztatta a jelenlevőket, hogy az emlékhely kialakításánál az első kohász valétakupával mellett ki van állítva az a billog, amivel beégették a kohász emblémát a kupa palástjába, a szalagavatóra szóló meghívó, a szigorló kohómérnökök névsorát tartalmazó meghívó, valamint a kupa történetét bemutató BKL Kohászat 2018/4. száma is. A dékán úr által rendelkezésre bocsátott kiállítóhely lehetőséget adott arra, hogy a kohász profesz-

szorok képmásával valamint, a selmeci, a soproni és a miskolci tanintézmények jellegzetes épületei képével díszített kupákat is bemutathassuk. Külön érdekesség az első kohász valétakupával készített kupa. Sajnálta, hogy ezen a rendezvényen a hallgatók képviselőjében senki sem jelent meg.

Hatala Pál gratulált a kiállításához, és felajánlotta, hogy az általa összeállított és kiadott minikönyv egy példányát eljuttatja a Dékáni Hivatalba.

Az 1967-ben végzett, immár aranydiplomás kohómérnökök remélik, hogy az általuk elindított miskolci kohász valétakupával története nem szakad meg, hanem a kiállítás megnyitóján elhangzott javaslatok megvalósulásával tovább folytatódik.

**Dr. Tóth Lajos Attila,
Dr. Verő Balázs**

Az első kupától a tekintélyes gyűjteményig

Évek alatt tekintélyes gyűjteménnyé terebélyesedett a kohász hagyományok ápolásához kapcsolódó kupák sokasága. Jubileumi rendezvényekre, évfordulókra, szakestélyekre évről évre újabbak készülnek, van, aki egy ideig őrizgeti, majd biztos helyen tudva, szívesen elajándékozza azokat. Befogadásuk feltételeit teremtette meg az ISD Dunaferres Zrt. Gyártó Egység vezetője, *László Ferenc*, az ő fejből pattant ki – gépész létére – a kupák Dunaferres gyűjteményének ötlete.

A Gyártó Egység tárgyalójában kezdtem gyűjteni és kiállítani régi okleveleket, szobrokat, relikviákat a múltból. Felmerült, hogy a kupákat is elhelyezhetnénk itt. Otthon nekem is, édesapámnak is szép számmal voltak, *Hájas Béla* is behozta a sajátjait – megy vissza az időben az ötlet gazdája.

A gyűjtemény bővüléséhez az első nagyobb lökést *Szőnyi Zoltántól* kaptuk, a főiskolán egykoron tanító felesége és ő

kilencven kupát bocsátottak rendelkezésünkre. Többen felajánlották a gyűjteményüket, akik nálunk megfordultak. *Sütő Zsolt* az édesapjának, *Sütő Zoltánnak*, az OMBKE helyi szervezőtitkárának kollekciónak is nekünk adományozta. Sok kupát kaptunk még vasműs kollégáktól, közülük a legtöbbet *Hevesi Imrétől*, *Kvárík Sándortól*, *Józsa Róbertől* és *Tenyér Mihálytól*.

A kohászathoz és a kohászati felsőoktatáshoz, valamint a bányászathoz kapcsolódó darabok alkotják a gyűjteményt. A Szent Borbála-szakestélyre készült kupasorozatból hiányzik néhány év: 1995, 1996, 1997 és 2012.

A kupagyűjtemény legféltettebb darabjának számít az, amelyiket Tenyér Mihálytól kaptunk, s amelyre *Móder Rezső* Munkácsy Mihály-díjas festő- és szobrászművész alkotásaiból nyomtattak (1. kép).

Mindegyik kupát katalogizáljuk, azonosító számot kapnak, azt is vezetjük, hogy kitől kaptuk őket. Kétszázhetven különféle kupánk van, némelyikből több példány is. Nem a sajátunkként kezeljük, a kohász társadalom tárgyi örökségeként tartjuk becsben ezeket, vigyázunk rájuk, bővíjük a gyűjteményünket. Szeretnénk egyben megőrizni az utókornak a gyáron belül, vagy éppen olyan helyen, ahol többen megtekinthetik.

Szente Tünde

■ A kollekciónak különleges darabjának számít a Móder Rezső alkotásával díszített kupa